

SPOROČILO ZA MEDIJE

Ljubljana, 10. december 2014

Mednarodni dan gora 2014 s poudarkom na gorskem kmetijstvu

Mednarodni dan gora, ki ga vsako leto praznujemo **11. decembra**, je že tradicionalno posvečen izbrani tematiki. Letos je poudarek na **gorskem kmetijstvu**. Mednarodna planinska javnost se nedvomno zaveda pomembnega prispevka visokogorskih kmetov z vsemi njihovimi dejavnostmi, ki so jih dnevno opravljali kot drvarji, lovci in pastirji, pri pionirskem raziskovanju gora, marsikje tudi pri vodenju prvopristopnikov na vrhove, in seveda tudi pri gradnji koč in poti. To so bili časi, ko so gorske kmetije preživele z osnovno dejavnostjo, dodatni vir zaslužka pa je bil zanje gozd, na katerega so kmetije gledali kot na zlato rezervo za čase, ko so obnavljali gospodarska poslopja ali je družino zadela kakšna naravna nesreča. Življenje in delo prebivalcev gorskih kmetij je bilo torej sonaravno že davno prej, preden smo ta izraz zapisali v različne strategije.

Celoten kmetijski sektor v alpskih državah je pod pritiskom globalne cenovne in ponudbene konkurence, kljub temu pa so v nekaterih alpskih državah gorsko kmetijstvo z načrtno kmetijsko politiko in sodelovanjem ministrstev za kmetijstvo in turizem uspeli preobraziti v zaščitno znamko posameznih dežel. Pomislimo predvsem na Avstrijo, Švico ali Bavarsko, ki si jih ne znamo predstavljati brez planšarij in so s svojo ponudbo pravi magnet za pohodnike, turne kolesarje itd. Ob vsem tem pa gorsko kmetijstvo skrbi za kultiviranje krajine, ki je pomemben dejavnik turistične ponudbe.

Seveda pa neizprosna cenovna konkurenca sili visokogorske kmetije v uporabo novih tehnologij, ki jih delno subvencionira tudi Evropska unija in imajo vpliv tudi na okolje. Zaradi zgodnje košnje in drugih ukrepov se zmanjšuje biotska raznovrstnost gorskih travnikov z vsemi posledicami, s katerimi se bomo srečevali ali se že srečujemo.

Veliko kmetij v visokogorskem okolju je kljub zapletenim postopkom že stopilo na pot dodatne turistične ponudbe, ena izmed večjih skupin koristnikov katere smo planinci. Nedvomno je to težka in zahtevna pot, na kateri pogosto vztrajajo resnično le najboljši, in ko se včasih kritično oziramo na zahteve po gradnji novih gozdnih cest, ki so pogosto v interesu lastnikov gozdov, ki svojih parcel še nikoli niso videli in jim gre zgolj za kapitalske dobičke, potem v duhu svojega dolinskega udobja le pomislimo, da morajo ti ljudje tam gori tudi preživeti. Da zato ni nujno, da se zaradi vsega tega planinci pripeljemo z avtom skoraj do vrha, je pa že vprašanje našega odnosa in naše kulture do okolja. Po dokaze za to nam ni treba daleč, samo malo prek meje pogledimo.

Planinci vidimo gorsko kmetijstvo kot partnerja, s katerim imamo mnogo stičnih točk, tako na področju planinskih poti kot oskrbe planinskih koč z domačimi proizvodi, zato je potrebno, da ohranjamo stalen dialog. Veliko planinskih poti namreč poteka po ali ob kmetijskih površinah in je sobivanje planinca in kmeta praviloma neproblematično, je pa treba ob pojavu novih dejavnosti v gorskem svetu ustrezno urediti tudi odnose s kmetijsko dejavnostjo, da ne prihaja do neljubih nesporazumov. Ob tem si seveda želimo, da bi gorske kmetije delovale v okolju, ki bi jim omogočalo več časa za osnovno dejavnost, ne pa le krmarjenje med stalno spreminjajočimi se predpisi. Sicer se nam lahko zgodi, da se v prihodnosti ne bomo imeli s kom pogovarjati, naše poti proti vrhovom pa bodo vodile prek opuščenih senožeti, praznih pašnikov in opustelih vasi.

Miro Eržen,

podpredsednik Planinske zveze Slovenije in vodja Slovenskega planinskega muzeja